

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

تتبع و نگارش: الحاج داکتر امین الدین سعیدی – (سعید افغانی) و الحاج قاضی لعل محمد صافی «پتوال»

۰۱ جولای ۲۰۱۵

احکام مریض در رمضان

۶

مریضی صرع (epilepsy) و رمضان :

صرع (epilepsy) نوعی از مریضی است ، که در آن اختلالات فعالیت الکتریک طبیعی مغز موجب بروز حمله های تشنجی کوتاه مدت گردیده ، و مریض هوشیاری خویش را برای مدتی کوتاه از دست می دهد و این عمل در انسان ، ناشی از مشکلات سیستم عصبی می باشد که با بیهوشی و یا تشنج همراه با بیهوشی ظاهر می گردد. تشنج به علت قطع ناگهانی فعالیت زیاد مغز و یا تورم و چسبندگی و زخم در مغز به وجود می آید. در مریضی صرع این نقطه را باید از یاد نبریم ، که صرع بر قدرت فکری و ذهنی شخص اثری قوی به جای می گذارد.

صرع می تواند اولیه (ایدیوپاتیک) یا ثانویه باشد. در صرع ثانویه ، علت صرع مشخص بوده و صرع در واقع نشانه ای از یک اختلال ناشی از زمینه ای دیگر مثل تومور مغزی می باشد.

اطباء بدین عقیده اند که بیشترین اشکال صرع در دوران کودکی به وقوع می پیوندد. بهبود روند درمان اختلالات عروقی مغزی ، آسیب دیدگی های سر ، تومورهای مغزی ، مننژیت ها و انسفالیت ها سبب شده تا تعداد مریضانی که پس از بهبودی با خطر تشنج روبه رو می شوند ، افزایش یابد.

گرچه شواهدی وجود دارد که نشان می دهد حساسیت نسبت به برخی انواع صرع جنبه ارثی دارد ، اما علت بروز صرع و حملات تشنجی در بسیاری از مردم تا هنوز نامعلوم است .

شایعترین نوع صرع ، صرع اصلی (Grand mal) است. این صرع هنگامی رخ می دهد که مناطق حرکتی مغز دچار عارضه شده است و اسپاسمهای شدید و بیهوشی را دربردارد.

حکم مریضان صرع در رمضان

علماء و فقهاء بدین عقیده اند که اگر شخصی در ماه مبارک رمضان به حملات بیهوشی از اثر مریضی (صرع (epilepsy) مواجه شود . و برای مدتی کوتاه و یا چند ساعت دچار بیهوشی موقتی شود ، روزه بر او ساقط نمی شود و بر وی واجب است همچون دیگران روزه بگیرد.

شیخ ابن باز رحمة طی فتوائی میفرماید :

«اگر روزه دار برای چند ساعت بیهوش شود ، پس باید روزه اش را بگیرد، (و او) مانند کسی که مدتی می خوابد (است)، و لذا از هوش رفتن او در بعضی از اوقات در اثنای روز یا شب مانع از ساقط شدن روزه بر او نمی شود.» برای مزید معلومات مراجعه فرمائید به فتاوی الشیخ ابن باز (۲۱۰/۱۵) .

بناءً باید گفت اگر روزه داری در ماه مبارک رمضان مبتلا به مریضی صرع شود ، و یا هم مریضی صرع داشته باشد ، باید روزه اش را بگیرد .

ولی نباید فراموش کرد که اگر اغماء و بیهوشی او مدت زمان زیادی به طول کشید، مثلاً کل روز از اذان صبح تا غروب آفتاب به درازا کشد، در اینصورت روزه او باطل است و باید آن روز را قضاء کند و اگر از اذان صبح شروع شد ولی قبل از غروب آفتاب بهبود یافت، روزه اش صحیح است.

دندان کشیدن در رمضان

اول : درد دندان :

اگر کسی در ماه مبارک رمضان به درد دندان دچار است و ضرورتی به افطار پیش آید ، روزه دار می تواند بنا بر درد شدید ، روزه خویش را افطار نماید ، زیرا او در اینحالت جزو مریضی است که خداوند متعال برای آنها رخصت روزه نگرفتند داده است.

در این مورد می توان به فتاوی (شیخ عبد العزیز بن عبد الله بن باز .. شیخ صالح الفوزان .. شیخ عبد العزیز آل الشیخ .. شیخ بکر أبو زید) مراجعه کرد « فتاوی اللجنة الدائمة . المجموعة الثانية » (۲۰۳/۹)

دوم دندان کشی :

قبل از همه باید گفت که روزه دار اگر امکان داشته باشد ، حد اعظمی کوشش کند تا دندان خود را در رمضان نکشد، ولی با آنها اگر قرار شد که در ماه مبارک اقدام به کشیدن دندان و یا پر کردن دندان به عمل آید ، در شرع اسلامی در وقت ضرورت و دفع درد ، کدام ممانعتی در آن دیده نمی شود و جایز است .

همچنان پر کردن دندان و استعمال پیچکاری برای رفع درد ، در صورتی که مواد آن از حلق فرو نرود ، نیز کدام ممانعتی ندارد ، ولی احتیاط باید کرد تا خون و داری استفاده شده به داخل حلق نگرند ، بنا بر همین احتیاط و خوف رفتن مواد و خون به داخل حلق است که ، برخی علماء کشیدن دندان بدون ضرورت را در ماه مبارک رمضان مکروه می دانند و می گویند که اگر : خون یا دوائی استعمال شده در دندان به داخل شکم برسد روزه را فاسد میگرداند . البته ناگفته نماند که اگر اندازه خون مساوی با آب دهان باشد یا غالب (بیشتر) از آن و یا مزه اش محسوس بشود روزه را فاسد می سازد ، در غیر این صورتها مفسد صوم نیست.

درحاشیه رد المختار علی الدر المختار شرح تنویر الأبصار فقه امام أبو حنیفة آمده است :

« أو خرج الدم من بین أسنانه و دخل حلقه یعنی و لم یصل إلى جوفه، أما إذا وصل فان غلب الدم أو تساویا فسد و إلا، لا، إلا إذا وجد طعمه بزازیة».

و فی الرد: «ومن هذا یعلم حکم من قلع ضرسه فی رمضان و دخل الدم إلى جوفه فی النهار و لو نائما فیجب علیه القضاء إلا أن یفرق بعدم إمكان التحرز عنه فیكون كالقیئ الذی عاد بنفسه فلیراجع» (رد المختار: ۲/۱۰۷) در دمختار به نقل از فتاوی بزازیة آمده است:

وقتی که خون از میان دندان ها بیرون شود و داخل حلق شود و لکن به شکم نرسد (روزه نمی شکند) و اگر به شکم برسد در صورتی که خون مساوی با لعاب دهن باشد و یا خون به نسبت لعاب دهن بیشتر و غالب باشد روزه فاسد می

شود و اگر کم از لعاب دهن باشد روزه فاسد نمی‌گردد مگر وقتی که مزه آن را حس نماید و درمختار می‌افزاید که از این مسأله حکم کشیدن دندان در ماه مبارک رمضان نیز دانسته می‌شود .
(برای مزید معلومات مراجعه شود: رد المختار علی الدر المختار شرح تنویر الأبصار فقه أبو حنیفة کتاب حاشیه ابن عابدین یا به تعبیری دیگر حاشیه ردالمحتار کتابی است در فن فقه، مذهب امام ابوحنیفه النعمان رحمه الله که توسط محمد آمین مشهور به ابن عابدین نوشته است.)

دوای غرغره گلودر رمضان :

استعمال شربت غرغره در ماه مبارک رمضان در صورتی که به حلق داخل نشود، جواز داشته و روزه را باطل نمی‌سازد، ولی به خاطر احتیاط کوشش به عمل آید تا استعمال شربت غرغره به وقت سحری و یا افطاری محول شود . (برای مزید معلومات : مراجعه شود به فتوای : الشیخ ابن عثیمین ج/۱ ص/۵۱۴)

استنشاق بخار آب در حمام سونا

استنشاق بخار آب گرم در حمام و به خصوص سونا باطل کننده روزه نمی‌باشد ، زیرا بخار آبی که داخل حلقش می‌شود قصدی نبوده و به صورت نورمال این هوا باید تنفس شود .
خواننده محترم !

غرض توضیح بیشتر این موضوع توجه شما را به سؤال یکی از کارگران فابریکه آب بخار که از علمای دار الافتای کشور سعودی به عمل آورده است جلب می‌نمایم :

سوال :

من یکی از کارگران در مؤسسه عمومی نمک زدائی (آب شیرین کن) هستم و ما در ماه رمضان در سر کار روزه هستیم، و در محیطی که کار می‌کنیم بخار آب وجود دارد، و ما در بیشتر احوال آن را استنشاق می‌کنیم، آیا روزه ما باطل می‌شود؟ و قضای آن بر ما لازم است؟
جواب دادند:

«اگر وضعیت همانگونه باشد که ذکر کردید، پس روزه شما صحیح است و چیزی بر شما لازم نیست». (تفصیل موضوع فتاوی اللجنة الدائمة) (۲۷۵/۱۰).

استعمال اسپری های ضد حساسیت :

استعمال اسپری ها ضد حساسیت در بینی و استعمال اسپری های کوتاه نفسی اسما در دهن و یا هم استعمال اسپری هائی برای امراض قلبی در ماه مبارک رمضان از دید شرع اسلامی جواز داشته ، و کدام مانع شرعی ندارد ولو که این اسپری تقریباً ۲۵% حاوی الکحل می‌باشد ، زیرا این مقدار در مقایسه با کل مقدار اسپری ناچیز و اندک بوده و اثر آن باقی نمی‌ماند ، و علماء استفاده از چنین داروهائی را که با مقدار بسیار کم الکحل جهت مداوا باشد جایز دانسته اند .
طوری که قبلاً یاد آور شدیم ، فرق نمی‌کند استعمال اسپری در وقت روزه، چه از راه بینی و چه از راه دهان باشد، باعث باطل شدن روزه نمی‌شود، زیرا در داخل بدن (تشها) به صورت بخار جذب می‌شود، و دارای جرم نیست تا داخل جوف گردد، و اصلاً داخل معده نمی‌شود.

شیخ ابن عثیمین رحمه الله در جواب سؤالی که در مورد اسپری های تنفسی و اسپری ضد حساسیت از نزد شان به عمل آمده بود طی فتوائی چنین فرموده است :

«قبل از همه از خداوند متعال برای شما شفاء و سلامتی مسئلت می‌کنم، و در جواب سؤال شما می‌نویسم: «استعمال این اسپری‌ها چیزی جز ماده‌ای شبیه گاز که بخار می‌شود و هیچ چیزی از آن به معده داخل نمی‌شود نیست، بلکه صرفاً به مجاری تنفسی رسیده موجب باز شدن آن‌ها می‌گردد اصلاً خاصیت اسپری همین است و بس، و پس از آن مریض می‌تواند به طور عادی نفس بکشد. بنابراین دلیلی برای فساد آن در کتاب الله و سنت پیامبر صلی الله، اجمع و قیاس یافت نشود.»

بنابراین گفته می‌توانیم که استعمال اسپری در رمضان ایرادی ندارد و روزه را فاسد نمی‌سازد. زیرا همانطور که گفتیم هیچ جزئی از آن وارد معده نمی‌شود چرا که (آن اسپری) بخار می‌شود و نابود می‌گردد و هیچ قطره‌ای از آن وارد معده نمی‌شود تا بگوئیم آن گاز موجب باطل شدن روزه می‌شود، پس برای شما جایز است که در حالت روزه داری از آن استفاده کنید». (فتاوی نور علی الدرب) (شریط رقم ۴۴).

و همچنین علامه ابن باز رحمة الله بر جواز استفاده از آن (اسپری تنفسی) برای شخص روزه دار فتوا داده است، چنانکه گفته‌اند: «در هنگام ضرورت ایرادی ندارد (که از آن استفاده گردد)، و اگر امکان داشت که تا شب به تأخیر انداخته شود این بهتر و محتاطانه‌تر است». (مجموع فتاوی الشیخ ابن باز) (۲۶۴/۱۵).

همچنان موضوع استعمال اسپری‌ها در ماه مبارک بین علماء مطرح بحث قرار گرفت به اتفاق همه علمای اسلامی (مجمع الفقه الإسلامی) فیصله ذیل صادر گردیده است:

« موارد زیر موجب باطل شدن روزه نیستند:

... قطره چشم، قطره گوش، یا شستن گوشها، یا قطره بینی، یا اسپری بینی، البته به شرطی که از فرورفتن به منافذی که به حلق می‌رسند اجتناب شود». (مجلة المجمع) (۴۵۴/۲/۱۰).

بنابراین استفاده از اسپری چه در دهان و یا بینی در هنگام ضرورت ایرادی ندارد و موجب باطل شدن روزه نیست، ولی اگر ضرورت ندارد و یا امکان تأخیر در استفاده از آن وجود داشته باشد، بهتر است جهت احتیاط در وقت روزه استفاده نشود ولی اگر لازم بود ایرادی ندارد.

ادامه دارد